

Asia: VN/17575/2021-OKM-72

Luonnos hallituksen esitykseksi SORA-säännösten muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne esitykseen sisältyvistä ehdotuksista

Lapin ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lapin ammattikorkeakoulu kannattaa sitä, että lakiin kirjataan velvollisuus ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle opiskeluoikeuden peruuttamista koskevan asian vireilletulosta. Käytäntö tukee potilas- ja asiakasturvallisuutta sekä vahvistaa menettelyn valtakunnallista yhdenmukaisuutta.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää hyvänä, että koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen tiedonantovelvollisuutta Lupa- ja valvontaviraston suuntaan täsmennetään. Selkeä sääntely helpottaa menettelyjen soveltamista ja vähentää tulkinnanvaraisuutta.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää hyvänä sitä, että Lupa- ja valvontavirastolle ilmoitetaan jatkossa myös asian vireilläolon päättymisestä. Lisäksi rikosrekisteriotteen pyytämismahdollisuuden laajentaminen tilanteisiin, joissa opintoihin sisältyy työskentelyä iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden parissa, on perusteltu ja turvallisuutta vahvistava muutos.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää tarpeellisena täsmentää myös sitä, onko Lupa- ja valvontaviraston kautta saatava tieto opiskelijalta evästyttä ammatinharjoittamisoikeudesta sellaisenaan riittävä peruste opiskeluoikeuden peruuttamiselle. Sääntelyn ja ohjeistuksen tulisi tältä osin olla yksiselitteistä, jotta korkeakouluilla on selkeä käsitys menettelyn edellytyksistä ja päätöksenteon oikeudellisesta perustasta.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää tärkeänä, että opiskeluoikeuden peruuttamista koskevan asian vireilletulo ja vireilläolon päättymisen määrittäminen laissa täsmällisesti. Määritelmien tulee olla

käytännön soveltamisen kannalta riittävän selkeät, jotta menettelyt toteutuvat yhdenmukaisesti eri korkeakouluissa.

Lapin ammattikorkeakoulu kannattaa sitä, että rikosperusteisen opiskeluoikeuden peruuttamista koskevaa sääntelyä laajennetaan siten, että myös ihmiskauppaan syyllistyminen voi olla peruste opiskeluoikeuden peruuttamiselle.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää hyvänä, että opiskelijalla on opiskeluoikeuden peruuttamisen jälkeen oikeus saada korkeakoululta jälkiohjausta muuhun koulutukseen tai muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin hakeutumisessa. Tämä vahvistaa opiskelijan oikeusturvaa ja tukee tarkoituksenmukaisten jatkopolkujen löytymistä.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää kannatettavana, että opiskeluoikeuden pidättämistä koskeva päätösvalta siirretään korkeakouluissa hallitukselta rehtorille. Muutos sujuvoittaa päätöksentekoa ja tukee nopeaa reagointia turvallisuutta koskevissa tilanteissa.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää oikeusturvan kannalta perusteltuna, että opiskelijan siirtäminen toiseen koulutukseen olisi mahdollista vasta opiskeluoikeuden peruuttamispäätöksen yhteydessä. Näin opiskelijalle turvataan mahdollisuus saada asiassa valituskelpoinen päätös sekä tarvittava jälkiohjaus muuhun koulutukseen tai muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

Kommentit ehdotusten vaikutuksista

SORA-prosessit ovat usein pitkiä, ja niiden aikana opiskelija voi edetä opinnoissaan merkittävästi. Joissakin tilanteissa opiskelija voi saavuttaa sellaisen opintosuoritusten määrän, että hänellä on mahdollisuus toimia esimerkiksi sijaisuudessa sosiaali- ja terveysalalla. Tämän vuoksi on tärkeää arvioida huolellisesti, voiko koulutuksen vaihtamisen mahdollisuuden ajoittuminen vasta peruuttamispäätöksen jälkeiseen vaiheeseen joissakin tapauksissa heikentää potilas- ja asiakasturvallisuutta.

Lapin ammattikorkeakoulu pitää hyvänä uutena turvaamistoimena mahdollisuutta evätä opiskelijan osallistuminen koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun. Mahdollisuus tehdä päätös rehtorin toimivallassa tukee korkeakoulun mahdollisuutta ryhtyä viivytyksettä turvallisuutta varmistaviin toimenpiteisiin.

Kokonaisuutena ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia turvallisuuteen, menettelyjen selkeyteen ja korkeakoulujen mahdollisuuteen toimia oikea-aikaisesti haastavissa tilanteissa.

Mitä näkemyksiä teillä on ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen yhteisestä SORA-oppaasta?

Lapin ammattikorkeakoulu kannattaa ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen yhteisen SORA-oppaan laatimista. Yhteinen opas tukisi sääntelyn yhdenmukaista soveltamista ja helpottaisi käytännön toimintamallien jäsentämistä eri koulutusasteilla.

Oppaassa olisi tärkeää esittää myös konkreettisia soveltamisesimerkkejä erilaisista tilanteista. Esimerkit tukisivat korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien käytännön työtä sekä lisäisivät menettelyjen ennakoitavuutta.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

Lapin ammattikorkeakoulu korostaa tarvetta valtakunnallisesti yhtenäiselle ja selkeälle linjaukselle siitä, missä tilanteissa SORA-menettelyjä tulee soveltaa avoimen ammattikorkeakoulun, polkuopintojen ja tutkintoon johtavan koulutuksen rajapinnoissa, erityisesti asiakas- ja potilastyöhön liittyvän harjoittelun yhteydessä.

Lahdenkauppi Juha-Pekka
Lapin ammattikorkeakoulu